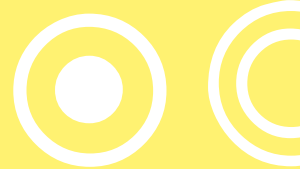

GUIDE FÖR
**VÅRDNADSHAVARE/
FÖRÄLDRAR TILL**
BARN & UNGDOMAR
MED HÖRSELNEDSÄTTNING
I STOCKHOLMS LÄN

Den här broschyren är till för att hjälpa dig som har barn med hörselnedsättning i förskole- eller skolåldern.

Här hittar du en sammanställning över det stöd som erbjuds och de skolalternativ som finns i Stockholms län. Materialet har tagits fram av oss som är ansvariga för verksamheterna.

Det vi menar med barn & unga med hörselnedsättning är:

- döva barn och ungdomar*
- barn och unga som har cochleaimplantat (CI)*
- barn och unga som använder hörapparat eller benföranckrad hörapparat (BAHA)*
- barn och unga med hörselnedsättning utan hörteknik*

INNEHÅLL

INLEDNING

Rätt stöd till ditt barn	4
Vilken skola kan jag välja?	5

STÖD

Hörselhabilitering Barn och Ungdom	6
Sektionen för cochleaimplantat	7
Kommunala hörselpedagoger	8
Specialpedagogiska skolmyndigheten	9
Råd & stöd SPSM	10
Barn- & ungdomspsykiatrisk mottagning (BUP)	11
Dövblindteamet	12

HÖRSELANPASSADE FÖRSKOLOR

Havets förskola	13
Snäckbackens förskola	14
Vårängens förskola	15

HÖRSELANPASSADE SKOLOR

Alviksskolan	16
Manillaskolan	17
Nya Broskolan	18
Snäckbacken	19
Åsbackaskolan	20
Riksgymnasiet för döva & hörselskadade	21
Mo Gård	22

FÖRÄLDRAUTBILDNING

Teckenspråkutbildning för föräldrar	23
-------------------------------------	-----------

KARTA	24-25
--------------	--------------

ANTECKNINGAR	26
---------------------	-----------

Rätt stöd till ditt barn

Att ha en fungerande kommunikation är en förutsättning för alla människors utveckling och kunskap. Ett barn som har en hörselnedsättning har samma grundläggande behov som alla andra barn. Men för att kunna tillfredsställa dessa behov måste miljön anpassas så att möjligheterna till kommunikation blir optimala i hemmet, på förskolan, i skolan och under fritiden.

Gemensamt för alla barn och ungdomar med hörselnedsättning är att de behöver god ljudmiljö och optimala ljusförhållanden för sin kommunikation. Vissa barn behöver också tillgång till tekniska hjälpmedel och undervisning i små grupper.

En del barn har dessutom behov av en tvåspråkig miljö, med teckenspråk och svenska. Andra behöver teckenspråk som ett andra språk nu eller längre fram i livet och en del behöver tecken som stöd till talet.

Du som förälder är en av de viktigaste språkliga förebilderna för ditt barn. Staten ger därför också bidrag till teckenspråksutbildning för föräldrar (TUFF) till barn med hörselnedsättning.

Att själv veta vilket stöd ditt barn behöver är svårt. Som nybliven förälder till ett barn med en hörselnedsättning erbjuds du kontakt med Hörselhabiliteringen. Hörselhabiliteringen kan ge stöd i olika frågor från det att ditt barn är riktigt litet upp till 20 års ålder. Habiliteringen kan också remittera ditt barn till Cochleaimplantat-sektionen.

Vi hoppas denna broschyr ska underlätta för dig.

Vilken skola kan jag välja?

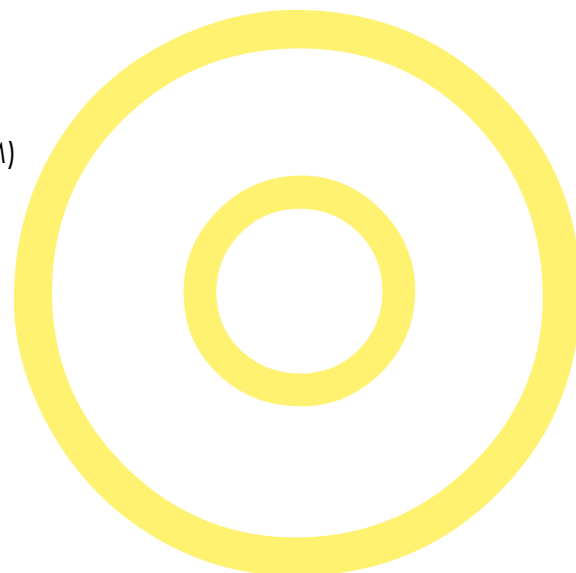
Det är din hemkommun som har huvudansvaret när det gäller utbildning för ditt barn. Det står i skollagen. Där står också att speciell hänsyn ska tas till elever som är i behov av särskilt stöd.

I din hemkommun kan du välja en kommunal eller fristående förskola eller skola. De finns presenterade på din kommuns webbplats. Prata med den förskola eller skola du tror kan passa ditt barn och ta reda på vilket stöd de kan ge. De kan i sin tur få stöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten, Hörselhabiliteringen och den kommunala hörselpedagogen.

Det finns också ett antal förskolor och skolor i Stockholms län som är speciellt anpassade utifrån de behov som barn med hörselnedsättning har. Där finns också specialutbildade pedagoger. Det är dessa skolor som presenteras i den här broschyren.

Välj förskola och skola utifrån ditt barns behov!

Helena Foss Ahldén
Samordnare
Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)

Hörselhabilitering Barn och Ungdom

Hörselhabiliteringen vid Karolinska Universitetssjukhuset i Stockholms läns landsting finns på Rosenlunds sjukhus på Södermalm. Vi ger stöd till barn och ungdomar (0-20 år), föräldrar, anhöriga och personal. Landstinget ansvarar för habilitering enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Vi arbetar i team nära dig som förälder/vårdnadshavare och utgår från barnets behov.

Vi erbjuder hörselkontroller, utprovning av hörhjälpmedel, stöd inför val av förskola och skola, samtalsstöd, gruppverksamheter och personalinformation. Vi ger även stöd till barn och unga med finnitus och erbjuder grundläggande teckenspråksutbildning för förälder/vårdnadshavare.

Vi har nära kontakt med Habilitering & Hälsa inom Landstinget, kring barn och ungdomar med flerfunktionsnedsättning.

Vårt mål är att skapa goda villkor för ett självständigt och aktivt samhällsliv. Vi ger därför stöd i alla frågor som rör barnets hörselnedsättning och arbetar för att skapa goda förutsättningar för barnets hörsel-, tal- och språkutveckling.

**HÖRSELHABILITERING BARN OCH UNGDOM
HÖRSEL- OCH BALANSKLINIKEN
ROSENLUNDS SJUKHUS, PLAN 8
TIDELIUSGATAN 12
118 95 STOCKHOLM**

**GUNILLA GÅRDSTEDT
ENHETSCHEF
TELEFON: 08 - 616 57 00, 070 - 484 00 76
E-POST: HORSELHABILITERING@KAROLINSKA.SE
WWW.KAROLINSKA.SE/HORSELHABILITERING**

Sektionen för cochleaimplantat

Sektionen för cochleaimplantat vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge är specialiserad på att arbeta med barn och vuxna som får cochleaimplantat (CI). CI är ett hörselhjälpmedel med en inopererad, och en yttre, enhet. CI-sektionen gör utredningar som klargör om ett implantat skulle kunna ge ditt barn bättre hörsel eller inte.

Du som förälder eller vårdnadshavare bestämmer om utredningen ska göras. Under utredningstiden träffar ni flera av oss i teamet. I teamet finns audionom, civilingenjör/ingenjör, hörselpedagog, kurator, logoped och läkare.

Själva operationen utförs av erfarna öronkirurger på Karolinska sjukhuset. Hos oss på CI-sektionen görs sen anpassningar och uppföljning av operationen och "CI-hörapparaten". Alla som har CI kommer på regelbundna återbesök. Uppföljningen av ditt barns hörsel- och talspråksutveckling görs kontinuerligt både på CI-sektionen och på Hörselhabiliteringen. (Se sid 6)

SEKTIONEN FÖR COCHLEAIMPLANTAT
KAROLINSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET HUDDINGE
SEKTIONEN FÖR COCHLEAIMPLANTAT
M43
141 86 STOCKHOLM

TELEFON: 08 - 585 800 00
E-POST: COCHLEA@KAROLINSKA.SE

Kommunala hörselpedagoger

Din hemkommun har i grunden ansvar för ditt barns skolgång. Vissa kommuner erbjuder hörselpedagogiskt stöd via en hörselpedagog. Hörselpedagogen är ofta knuten till den kommunala stödenheten och kan ge stöd till elever och personal i förskola, grundskola, särskola och på gymnasiet.

Hörselpedagogerna och hörselhabiliteringen (Se sid 6) samverkar med hem, skola och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) för att ge ditt barn bästa förutsättningar att nå målen i skolan. Eleven kan få stöd och personalen kan få kunskap om hur hörselnedsättningen påverkar inläringen.

Hörselpedagogen kan hjälpa till med förhållningssätt och anpassningar av lärandemiljön, men ser också till att eleven själv får kunskap om vad hörselnedsättningen kan innebära.

Hörselpedagogen kan dessutom skapa olika typer av grupper så att ditt barn får möjlighet att träffa andra barn eller ungdomar med hörselnedsättning.

För att få reda på hur det hörselpedagogiska stödet i just din hemkommun ser ut, kontaktar du den person i kommunen som är ansvarig för elever i behov av särskilt stöd.

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)

SPSM är en myndighet med flera uppdrag. Ett av uppdragen är att ge råd och stöd till skolhuvudmän och kommuner. Vi kan till exempel ge pedagogiskt stöd och erbjuda kostnadsfria kurser för personalen på din förskola eller skola. (Se sid 10)

På Manillaskolan erbjuder vi en tvåspråkig undervisning på svenska och teckenspråk i en specialskola för hörselskadade och döva elever. (Se sid 17)

SPSM producerar läromedel på teckenspråk och svenska och kan ge stöd och tips om läromedel till personal och lärare i förskola och skola.

Vår myndighet fördelar också statsbidrag, så kallade SIS-medel, till skolor, kommuner och landsting för att till exempel driva projekt som främjar lärandemiljön för elever med funktionsnedsättning.

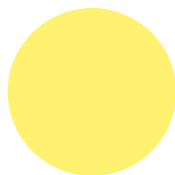
Inom myndigheten finns också två nationella resurscenter. Det ena med inriktning mot elever som är döva eller har hörselnedsättning och utvecklingsstörning och det andra för barn och ungdomar som är dövblindfödda.

SPECIALPEDAGOGISKA SKOLMYNDIGHETEN (SPSM)
RÅLAMBSVÄGEN 32 B
102 26 STOCKHOLM

TELEFON: 010 - 473 50 00
E-POST: OSTRA@SPSM.SE
WWW.SPSM.SE

CARIN NORMAN
SAMORDNARE HÖRSEL - DÖVFORUM
TELEFON: 010 - 473 53 34,
MOBIL: 070 - 719 19 00
E-POST: CARIN.NORMAN@SPSM.SE

Råd och stöd SPSM

Ett av Specialpedagogiska skolmyndighetens uppdrag är att ge specialpedagogiskt stöd till personal i förskolor och skolor inom kommunen.

Vi ger råd och stöd i frågor som rör pedagogiska konsekvenser av olika funktionsnedsättningar. Hos oss finns team av rådgivare med olika kompetenser, bland andra med döv- och hörsel-pedagogisk kompetens.

Det är till exempel pedagoger, rektorer och skolförvaltningar som kan söka råd och stöd hos oss. Men det är bra att även du som förälder känner till denna möjlighet. Ansökan görs via en länk på vår hemsida.

När vi får ett uppdrag gör vi en orientering runt behoven och möjligheterna. Sedan bestäms vilka insatser som behövs och hur stödet kan se ut. Det kan ske genom fortbildning för personal, kursverksamhet, enskilt stöd och rådgivning, olika typer av informationsinsatser eller genom råd kring, och information om, läromedel och IT-stöd.

SPECIALPEDAGOGISKA SKOLMYNDIGHETEN (SPSM)
RÅLAMBSVÄGEN 32B
102 26 STOCKHOLM

TELEFON: 010 - 473 50 00
E-POST: OSTRAS@SPSM.SE
WWW.SPSM.SE

Barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning (BUP)

BUP är en barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning inom Stockholms läns landsting.

Vi tar emot familjer där en eller flera medlemmar är döva eller har en hörselnedsättning och där barnet har någon form av barnpsykiatrisk problematik. Även barn med ytterligare funktionsnedsättning är välkomna.

Vi arbetar med barnpsykiatriska utredningar och behandlingar av både barn, ungdomar och familjer.

Vi erbjuder konsultation till andra yrkesverksamma runt frågor som rör dövhet och hörselnedsättning i kombination med psykiatriska svårigheter. Vid frågor som gäller dig och ditt barn specifikt sker konsultation alltid i samråd med dig som förälder.

Hos oss arbetar kurator, psykolog och läkare. Vi har teckenspråkskompetens och kunskaper om hur det är att vara döv eller att leva med en hörselnedsättning.

Du behöver ingen remiss till oss utan kan ringa själv till mottagningen. Vi har inget jouransvar men tar emot jourärenden i mån av tid och möjlighet.

BUP-MOTTAGNINGEN GLOBEN
ARENAVÄGEN 33, PLAN 6
121 77 JOHANNESHÖV
RECEPTIONEN 08 - 514 526 50 (TAL)

MARIE GIRON, TEAMSAMORDNARE
TELEFON: 08 - 514 526 82
BILDTELEFON: BUP.MARIE.GIRON@SIP.OMNITOR.SE
E-POST: MARIE.GIRON@SLL.SE

Dövblindteamet

Dövblindteamet är en del av verksamheten inom Habilitering och Hälsa i Stockholms läns landsting. Vi är ett specialistteam för barn, ungdomar och vuxna med kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet och deras närstående.

Teamet ger råd och stöd och kan hjälpa till med träning och behandling. Det kan handla om att få stöd i att ändra kommunikationsmetod, stöd vid anpassning till nya situationer eller stöd i kontakt med olika instanser och myndigheter.

Vi erbjuder olika typer av gruppverksamheter och samtalsgrupper och arrangerar temakvällar runt aktuella ämnen. Vi har också möjlighet att ge kris- och samtalsstöd i svåra situationer kopplade till dövblindhet.

Det behövs ingen remiss för att komma till oss. Du kan själv ta kontakt med teamet. Vi går då tillsammans igenom vilket stöd du önskar och på vilket sätt vi kan erbjuda stöd.

**HABILITERING & HÄLSA
DÖVBLINDTEAMET
NORRTULLS SJUKHUS
NORRTULLSGATAN 14H
113 45 STOCKOLM
WWW.HABILITERING.NU/DOVBLINDTEAMET**

**CAMILLA FALKEGÅRD
KURATOR
TELEFON: 08 - 123 35 181
TEXTTELEFON: 08 - 123 49 652
E-POST: CAMILLA.FALKEGARD@SLL.SE**

**ANITA DATH
ENHETSCHEF
TELEFON: 08 - 123 35 190
TEXTTELEFON: 08 - 123 49 650
E-POST: ANITA.DATH@SLL.SE**

Havets förskola

Havet är en flerspråkig kommunal förskola på Kungsholmen i Stockholm. På vår förskola använder vi teckenspråk och svenska utifrån barnens behov av kommunikation. Vi har också kunskaper i Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK).

Hos oss arbetar både hörande och döv personal med lång erfarenhet av specialpedagogisk verksamhet. Vi har plats för 30 barn, varav 12 av platserna är för barn med hörselnedsättning.

Hos oss möter och utvecklar barnen många olika uttryckssätt. Barn lär sig bäst då de har roligt. Vi strävar efter ett lustfyllt lärande. Det sker oftast i mindre grupper, där barnens behov och förmågor är i fokus, allt i enlighet med läroplanen för förskolan.

**SPRÅKRIKET
ST GÖRANSGATAN 146
112 51 STOCKHOLM**

**MARIE STIGHAMMAR BORG
FÖRSKOLEREKTOR
TELEFON 076 - 120 81 30
E-POST: MARIE.STIGHAMMAR-BORG@STOCKHOLM.SE**

**LENA BLOMSTRÖM
FÖRSKOLLÄRARE
TELEFON 08 - 50 80 83 15
E-POST: LENA.BLOMSTROM@STOCKHOLM.SE**

Snäckbackens förskola

Centralt i Edsberg i Sollentuna ligger Snäckbackens förskola. Här möts tre verksamheter under samma tak: en förskola för hörande barn, en för barn med hörselnedsättning och en särskola för elever med flerfunktionsnedsättning från förskoleklass till årskurs fem. Vi erbjuder en tvåspråkig miljö med tecken-språk och svenska.

Våra lokaler är nyrenoverade och tillgänglighetsanpassade. Alla barn har tillgång till en unik miljö med spännande rum för drama/rörelse, språkverkstad, vattenlek, skapande och hemkunskap. Gården utmanar till lek och lärande genom en mängd lekredskap och roliga miljöer.

Hos oss arbetar specialpedagoger, förskollärare, lärare och barnskötare som är hörande, hörsel-skadade eller döva. I köket finns vår restaurang-kock som lagar uppskattad och näringsriktig mat.

SNÄCKBACKENS FÖRSKOLA & SKOLA
INSPIRA FÖRSKOLOR & SKOLOR AB
RIBBINGS VÄG 91
192 52 SOLLENTUNA

MARINA BLOMKVIST
REKTOR
TELEFON: 08 - 754 44 34
MOBIL: 073 - 915 05 27
E-POST: MARINA.BLOMKVIST@INSPIRA-FOS.SE
WWW.INSPIRA-FOS.SE

Vårängens förskola

Vårängens förskola ligger nära naturen vid Hud-
dinge Sjukhus. Miljön är genomtänkt, lustfylld och
bidrar till lärande. Lokalerna är akustiskt, visuellt
och hörseltekniskt anpassade efter barnens behov.

Vi strävar efter att alla barn ska utvecklas utifrån
sina egna förutsättningar för att få en god självbild.
Kommunikation är nyckeln till allt lärande och för-
ståelse, därför är dialog och samspel viktiga i vår
pedagogik.

Här finns sex avdelningar som alla samarbetar. Vi
har två avdelningar för barn som har en hörselned-
sättning och en för barn med hörselnedsättning
och språkstörning.

Vi använder svenska eller teckenspråk och möter
barnen utifrån deras behov av kommunikation.
Hos oss jobbar både hörande och döva peda-
goger, vilket ger barnen goda språkliga förebilder.

VÅRÄNGENS FÖRSKOLA
PYSSLINGEN FÖRSKOLOR OCH SKOLOR AB
HÖRSELSLINGAN 4
141 52 HUDDINGE

CECILIA HANSEN
FÖRSKOLECHEF OCH REKTOR
TELEFON: 08 - 779 99 80
MOBIL: 070 - 775 61 84
WWW.PYSSLINGEN.SE

Alviksskolan

Alviksskolans hörselklasser är en del av en kommunal grundskola med elever från förskoleklass till årskurs nio samt fritidshem och mellanstadieverksamhet. Hörselklasserna finns i två byggnader som båda är specialbyggda utifrån hörselskadade elevers behov.

Här finns hörselskadade i alla åldrar att identifiera sig med och i vår trygga miljö kan eleverna bygga upp sin egen identitet och tillägna sig kunskap.

På våra lektioner pratar vi oftast svenska. Det är dialogen som är i fokus och eleverna använder hörselteknik, läppavläsning och teckenstöd. Alla våra elever har teckenspråk som skolämne och ytterligare språk för kommunikation och lärande.

Målet är att eleverna ska få en bra start på livet och bli rustade inför ett livslångt lärande.

ALVIKSSKOLAN
TRANEBERGSVÄGEN 79
167 45 BROMMA

EVA ÅBOM
BITRÄDANDE REKTOR
TELEFON: 08 - 508 071 11
MOBIL: 076 - 120 71 11
EVA.ABOM@STOCKHOLM.SE
WWW.ALVIKSSKOLAN.SE

Manillaskolan

Manillaskolan är en statlig specialskola för döva och hörselskadade elever. På vår skola möts barn och ungdomar mellan sex och sjutton år.

Innehållet i grundskolans och specialskolans läroplaner är identiska. Specialskolans kursplaner i ämnena teckenspråk, svenska och engelska är dock skrivna utifrån ett tvåspråkigt perspektiv. Dessutom är ämnet musik ersatt av drama.

Vårt gemensamma kommunikationsspråk är teckenspråk men vi låter situation och samtalspartner avgöra vilket språk som passar bäst i stunden.

Du som elev blir respekterad för den du är och får det stöd och den trygghet just du behöver för att utvecklas. Kunskap, social kompetens och livskvalitet är viktiga mål att arbeta med. Det ger dig den styrka du behöver för att kunna delta på lika villkor i samhället.

MANILLASKOLAN
MANILLAVÄGEN 32-36
115 93 STOCKHOLM
E-POST: MANILLASKOLAN@SPSM.SE

LISA LUNDBERG
STUDIE- OCH YRKESVÄGLEDARE
MOBIL: 076 - 016 47 55
E-POST: LISA.LUNDBERG@SPSM.SE

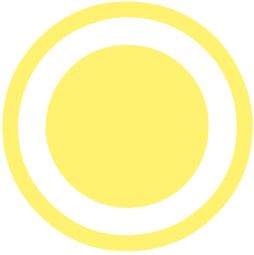
EVA-MARIE HALÉN
REKTOR
TELEFON: 010 - 473 63 40
MOBIL: 0730 - 79 23 34
E-POST: EVA-MARI.HALEN@SPSM.SE
WWW.SPSM.SE

Nya Broskolan

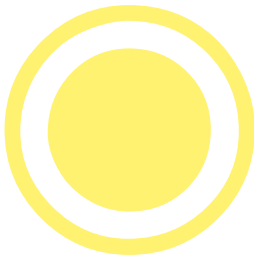
Nya Broskolan är en idéburen, fristående grundskola med fritidshem, som är valbar för alla, från förskoleklass till och med år nio. Skolans verksamhet är vackert belägen i Långbro Park i Älvsjö, invid en stor lekpark, idrottshall, simhall och goda kommunikationer.

Vi har välutbildad och engagerad personal och erbjuder en kreativ inlärningsmiljö. Klasserna är små med hög lärartäthet där eleverna läser svenska, engelska och teckenspråk redan från år ett.

Alla sinnen ska användas och elevens behov ska styra då praktiska och teoretiska kunskaper förvärvas. Vår skola lägger också stor vikt vid miljömedvetenhet och vi har Grön Flagg.

Våra övergripande mål är att eleverna får goda kunskaper och en stabil kunskapsgrund inför gymnasium och fortsatta studier.

NYA BROSKOLAN
STORA MANSVÄG 7
125 59 ÄLVSJÖ
TELEFON: 08 - 449 40 87

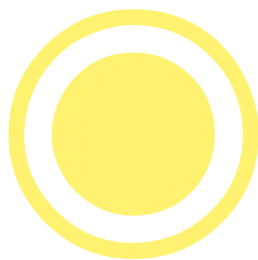
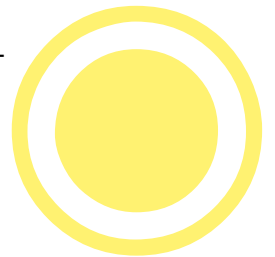
MONIKA SLÄTT
REKTOR
MOBIL: 073 - 510 97 36 (SMS)
E-POST: INFO@NYABROSKOLAN.SE
WWW.NYABROSKOLAN.SE

Snäckbacken

Centralt i Edsberg i Sollentuna ligger Snäckbacken. Här möts tre verksamheter under samma tak: en förskola för hörande barn, en för barn med hörselnedsättning och en särskola för elever med flerk Funktionsnedsättning från förskoleklass till årskurs fem. Vi erbjuder en tvåspråkig miljö med teckenspråk, svenska och alternativ kompletterande kommunikation (AKK).

Våra lokaler är nyrenoverade och tillgänglighetsanpassade. Alla barn har tillgång till en unik miljö med spännande rum för drama/rörelse, språkverkstad, vattenlek, skapande och hemkunskap. Gården utmanar till lek och lärande genom en mängd lekredskap och roliga miljöer.

Hos oss arbetar specialpedagoger, förskollärare, lärare och barnskötare som är hörande, hörselskadade eller döva. I köket finns vår restaurangköck som lagar uppskattad och näringsriktig mat.

SNÄCKBACKENS FÖRSKOLA & SKOLA
INSPIRA FÖRSKOLOR & SKOLOR AB
RIBBINGS VÄG 91
192 52 SOLLENTUNA

MARINA BLOMKVIST
REKTOR
TELEFON: 08 - 754 44 34
MOBIL: 073 - 915 05 27
E-POST: MARINA.BLOMKVIST@INSPIRA-FOS.SE
WWW.INSPIRA-FOS.SE

Åsbackaskolan

Åsbackaskolan är en statlig specialskola för döva och hörselskadade elever som också har en utvecklingsstörning och för elever med medfödd eller tidigt inträffad dövblindhet.

Eleverna är mellan sju och sjutton år och har teckenspråk, taktilt teckenspråk och svenska som gemensamma språk. Skolan ligger i det lilla samhället Gnesta, sju mil söder om Stockholm. Vi erbjuder elevboende i villor som ligger i områden nära skolan.

Vår pedagogik bygger på egna och gemensamma, konkreta upplevelser. Vi skapar utvecklande lärmiljöer där vi ofta använder naturen som klassrum. Det gör att eleverna känner lust att lära och det skapar goda förutsättningar att förstå kopplingen mellan det konkreta och det abstrakta. "Att lära genom att göra" är den pedagogiska plattform vi utgår från.

ÅSBACKASKOLAN
ÅSGATAN 13
646 23 GNESTA
TELEFON: 010 - 473 61 00
TEXTTELEFON: 010 - 473 68 00 (TEXTTELEFONPORTAL)

SUSANNE LINDQWIST
SAMORDNARE FÖR UTÅTRIKTAD VERKSAMHET
TELEFON: 010 - 473 60 51
MOBIL: 070 - 333 02 57
E-POST: SUSANNE.LINDQWIST@SPSM.SE

EVA KLUBB DEGSELL
REKTOR
TELEFON: 010 - 473 60 50
E-POST: EVA.KLUBB-DEGSELL@SPSM.SE
WWW.SPSM.SE

Riksgymnasiet för döva & hörselskadade

Riksgymnasiet för döva (RGD) och hörselskadade (RGH) ligger i Örebro och följer målen för gymnasieskolans nationella program, d.v.s. att ge eleverna förutsättningar - kunskapsmässigt och socialt - att fungera i ett föränderligt arbets- och samhällsliv och att kunna studera vidare på högskolenivå.

Hos oss går elever som är helt beroende av en teckenspråkig miljö och elever som enbart använder hörselteknik men också de som ibland behöver teckenspråk för att kunna tillgodogöra sig undervisningen. Här går även elever som har en språkstörning eller är dövblinda.

På skolorna finns tolk, hörselingenjör, kurator, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare och audionom som kan stötta vid eventuella problem som kan dyka upp. Varje år erbjuder vi elever, föräldrar och eventuell personal att besöka oss.

RIKSGYMNASIERNAS KANSLI
VÄSTRA BANGATAN 7
703 54 ÖREBRO

INGER SANDELIUS
INFORMATION RIKSGYMNASIERNA
TELEFON: 019 - 21 67 05
E-POST: INGER.SANDELIUS@OREBRO.SE

ÅSA LAMU
INFORMATION RIKSGYMNASIERNA
TELEFON: 019 - 21 67 41
E-POST: ASA.LAMU@OREBRO.SE
WWW.OREBRO.SE/RIKSGYMNASIER.RGD-RGH

Mo Gård

Mo Gård är en icke vinstdrivande organisation som bedriver verksamheter för dig som kommunicerar på teckenspråk eller använder alternativa kommunikationsformer och som har ytterligare en funktionsnedsättning. Vi bedriver folkhögskoleverksamhet och gymnasiesärskola. Vi erbjuder också insatser kring LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och Socialtjänstlagen.

Folkhögskolan finns i Stockholm, Finspång och Åkarp, medan gymnasiesärskolan ligger i Finspång. I våra olika verksamheter möts sammantaget cirka 100 deltagare för gemenskap i teckenspråkig miljö. Du som deltagare läser allmän kurs med fokus på personlig och social utveckling. Det ger dig möjlighet att utvecklas till en trygg och stark person.

På gymnasiesärskolan erbjuder vi det individuella programmet med verksamhetsträning och yrkesutbildning. Målsättningen med programmet är att skapa förutsättningar för ett meningsfullt vuxenliv.

MO GÅRD
MERTENS VÄG 5
612 40 FINSPÅNG
TELEFON: 010 - 471 66 00

MO GÅRDS FOLKHÖGSKOLA, STOCKHOLM
TELEFONVÄGEN 30
126 26 HÄGERSTEN

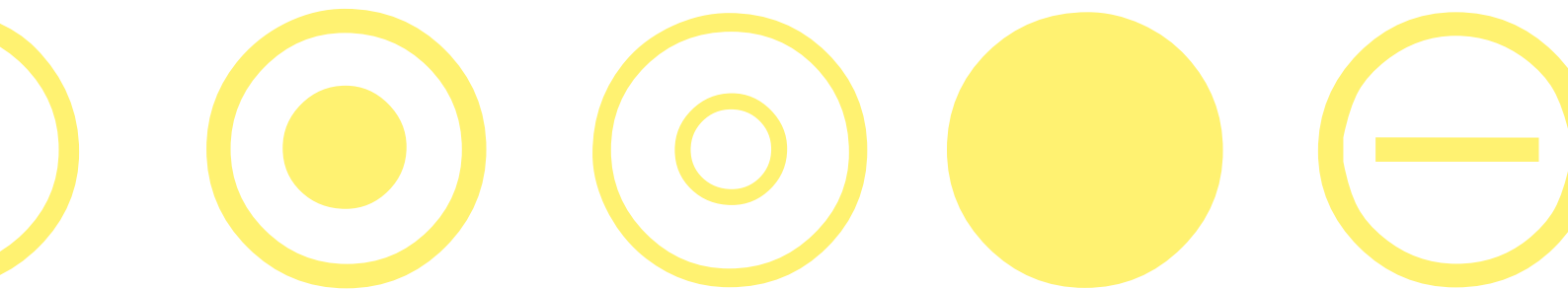
CECILIA FÄLT
BITRÄDANDE REKTOR/KURATOR
TELEFON: 010 - 471 66 37
E-POST: CECILIA.FALT@MOGARD.FHSK.SE
WWW.MOGARD.SE

Teckenspråksutbildning för föräldrar (TUFF)

Om du som förälder vill lära dig teckenspråk är du välkommen till Teckenspråksutbildning för föräldrar (TUFF) som finns på Södertörns folkhögskola. Hela utbildningen omfattar 240 timmar och är uppdelad i delkurser. Vår utbildning är en fortsättning på Hörselhabiliteringens grundkurs.

Vi har både kvällskurser, intensivkurser på dagtid, helgkurser och veckoläger. Några helgkurser är förlagda till våra lokaler i Gamla Stan men de flesta helg- och veckoläger är förlagda till Väddö folkhögskola i Roslagen.

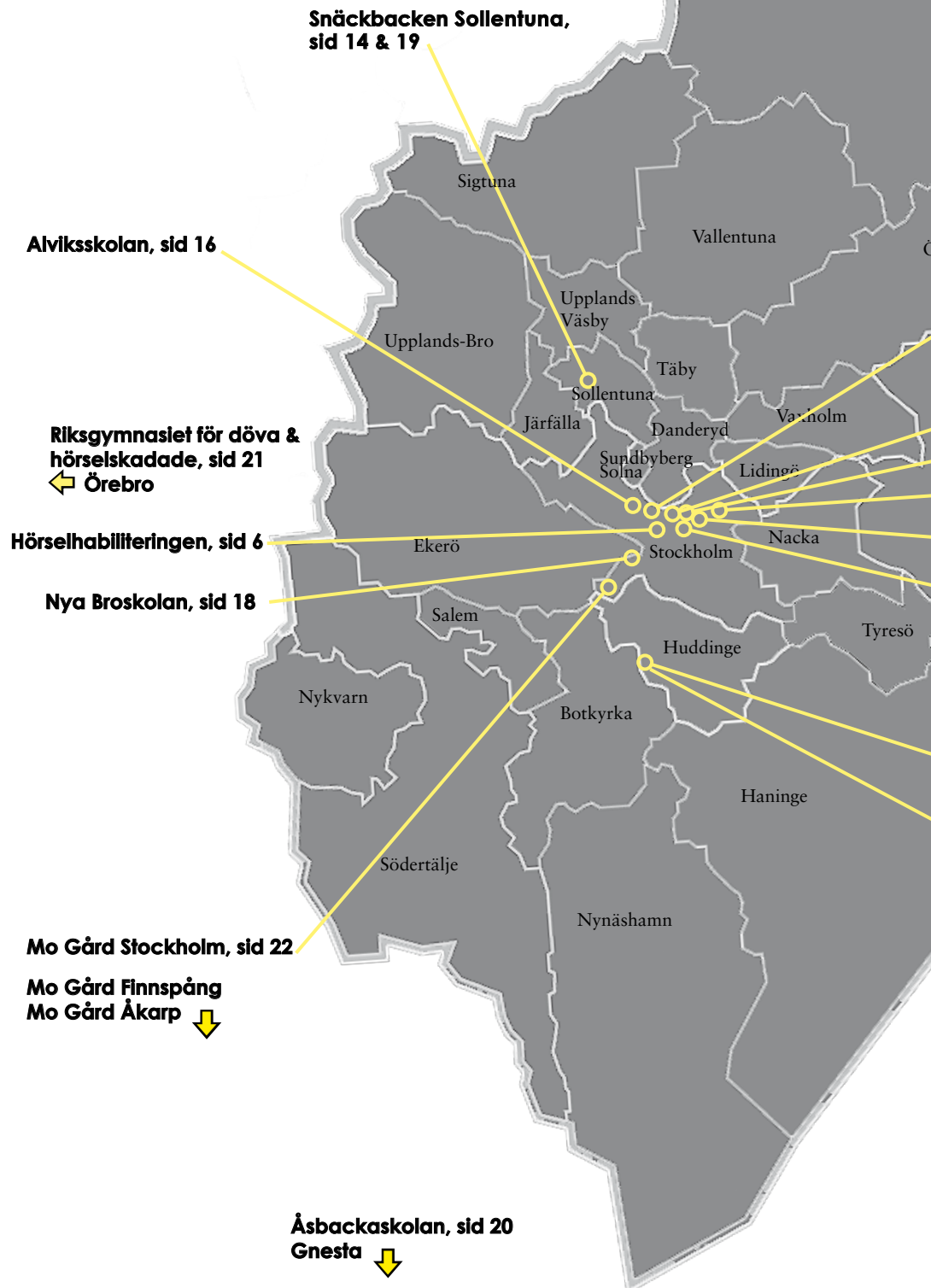
Det kostar dig ingenting att gå på TUFF-kurs. Vid internatkurser är boendet och barntillsyn utan kostnad. Du betalar endast för maten. Du kan också få ersättning från Centrala studiestödsnämnden (CSN) för förlorad arbetsinkomst och för resa till och från kursorten.

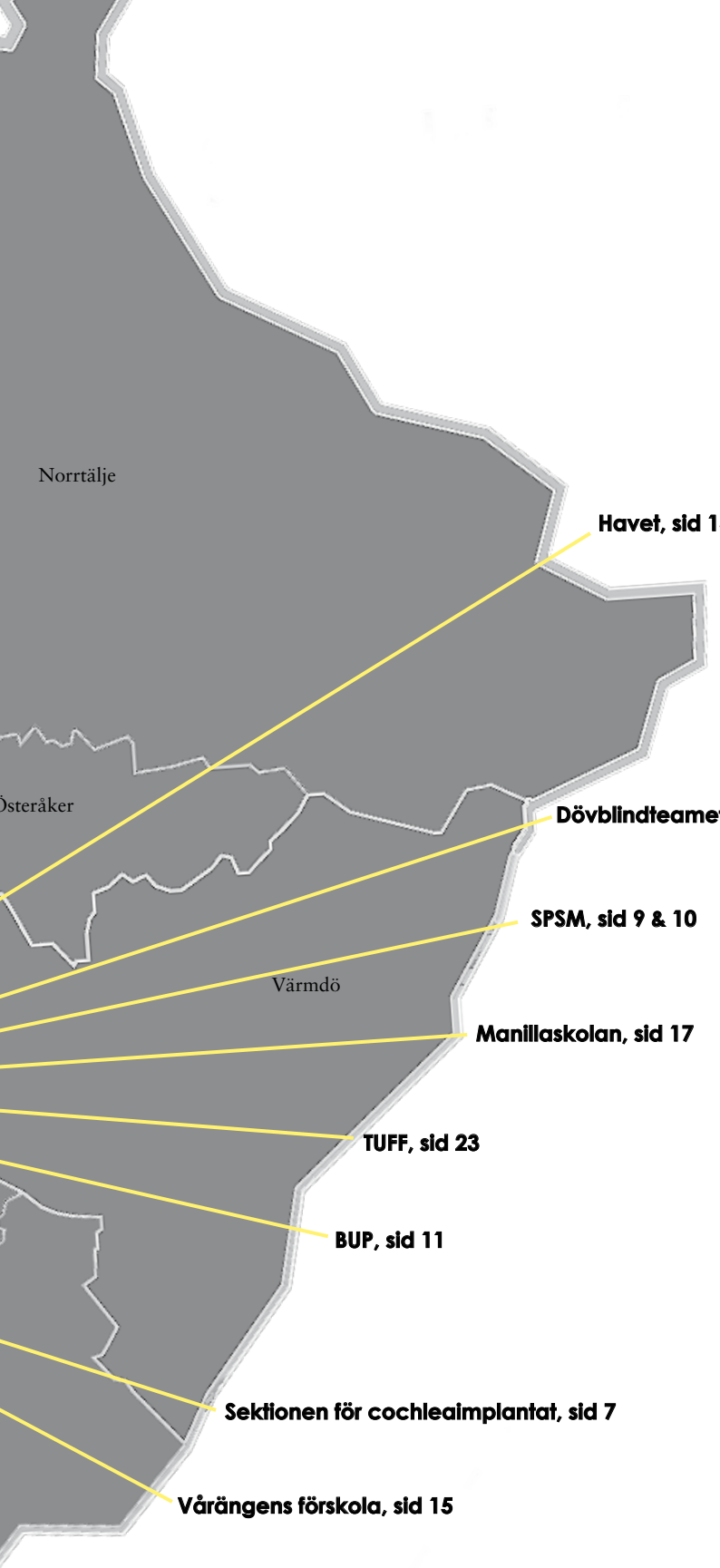

TUFF
SÖDERTÖRNS FOLKHÖGSKOLA
STORA NYGATAN 27
103 18 STOCKHOLM

ANITA HEDIN
VERKSAMHETSLEDARE TUFF
MOBIL: 0730 - 66 70 62
E-POST: ANITA.HEDIN@FOLKBILDNING.NET
WWW.TUFFKURS.NU

KARTA - HÄR FINNS VI

Norrtälje

Havet, sid 13

Österåker

Dövblindteamet, sid 12

Värmdö

SPSM, sid 9 & 10

Manillaskolan, sid 17

TUFF, sid 23

BUP, sid 11

Sektionen för cochleaimplantat, sid 7

Vårängens förskola, sid 15

